

Za Ľubomírom Belásom

Prof. PhDr. Ľubomír Belás, CSc.

(9. 7. 1957, Považská Bystrica – 30. 3. 2022, Prešov)

Vo veku nedožitých 65 rokov nás opustil profesor Ľubomír Belás. Filozofická obec na Slovensku stratila významného historika filozofie, zameraného na výskum filozofického dedičstva Immanuela Kanta. Prešovská univerzita stratila profesora, ktorý sa zapísal do pamätí mnohých svojich študentov a kolegov a ktorý na jej pôde publikoval množstvo štúdií a kníh. Časopis *Studia Philosophica Kantiana* stratil svojho zakladateľa a dlhoročného šéfredaktora.

Profesor Belás pochádzal z Milochova pri Považskej Bystrici, jeho pôsobenie však bolo spojené s Prešovom, kde v rokoch 1976 – 1981 študoval a kde sa následne spolu s manželkou usadili. Po štúdiu na Filozofickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Prešove ostal na fakulte pracovať ako asistent, a od roku 1984 ako odborný asistent. Celý jeho pracovný život až do odchodu do dôchodku, ktorý sa udial len nedávno, bol spojený s odborom filozofia na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove. V roku 1995 mu bol na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave po obhajobe práce *Filozofia dejín Immanuela Kanta* udelený titul CSc. V roku 1999 získal na

Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove vedecko-pedagogický titul docent v odbore dejiny filozofie s témou habilitačnej práce *Dejinný rozmer filozofie osvietenstva* a v roku 2012 obhájil titul profesor v odbore systematická filozofia po inauguračnej prednáške *Kantova filozofia kultúry a fenomén multikulturalizmu*. Na Inštitúte filozofie FF PU v Prešove pôsobil do roku 2019 na pozícii riaditeľa.

Okrem pozície šéfredaktora v časopise *Studia Philosophica Kantiana* pôsobil vo vedeckých radách zahraničných časopisov *Con-textos Kantianos* a *Studies in the History of Philosophy*. Bol členom vedeckej spoločnosti Stowarzyszenie Filozofów Krajów Słowiańskich. Pôsobil ako školiteľ viacerých doktorandov, ktorí sa dodnes venujú Kantovej filozofii, ako oponent dizertačných a habilitačných prác, ako člen mnohých dizertačných, habilitačných a inauguračných komisií a ako recenzent vedeckých článkov a knižných publikácií. Aktívne vystupoval na vedeckých podujatiach doma aj v zahraničí a na jeho publikácie je množstvo ohlasov. Bol garantom študijného programu učiteľstvo filozofie v prvom a v druhom stupni štúdia a grantom študijného programu systematická filozofia a dejiny filozofie v treťom stupni štúdia.

Jeho výskumným zameraním bola renesančná a novoveká filozofia človeka a spoločnosti s dôrazom na filozofiu osvietenstva a hlavným zameraním aj celoživotným záujmom bol výskum filozofie Immanuela Kanta. Pri analýze Kantovho filozofického dedičstva sa zameriaval najmä na praktickú filozofiu a Kantove idey k otázkam človeka, dejín, spoločnosti, kultúry, štátu a práva. Bol autorom množstva štúdií, šiestich monografií (*Kant a Machiavelli*, 2013; *Kultúra, dejiny a politika vo filozofickom odkaze I. Kanta* In: *Návraty ku Kantovi*, 2011; *Machiavelli dnes*, 2007; *Dejiny a politika*, 2006; *Dejinný rozmer filozofie osvietenstva*, 1998; *Kantova filozofia dejín*, 1994), editorom dvanástich kantovských zborníkov, autorom i spoluautorom viacerých učebných textov. V rámci dejinno-filozofického výskumu napísal významné práce, ktoré prinášajú komparáciu Kanta s Machiavellim, Rousseauom, Humom a Heglom. Dlhodobu sa venoval problematike filozofického odkazu osvietenstva a upozorňoval na potrebu opätovného premyslenia tohto odkazu, ktorý sa neviaže len na obdobie, ale je aj spôsobom myslenia, ku ktorému je potrebné dospieť a o ktorom hovoril aj Kant. Poukazoval na dôležitosť filozofickej reflexie obzvlášť pri skúmaní spoločenských javov. Kant mu bol inšpiráciou pri filozofickom skúmaní politiky, štátu, práva, ale aj kultúry a morálneho formovania (*Bildung*). Bol neúnavným kritikom, ale podobne ako Kant upozorňoval na to, že zmenu v spoločnosti nie je možné dosiahnuť revolúciou, ale postupnou a premyslenou reformou. V ostat-

nom období sa venoval filozofickej analýze súčasnej spoločnosti založenej na myšlienkach Kantovej praktickej filozofie so zameraním na analýzu základných sociálnych problémov súčasnosti a poukazovaním na aktuálnosť Kantových myšlienok v dnešnom filozofickom myslení.

Svojím systematickým prístupom k skúmaniu Kantovho dedičstva vybudoval na Inštitúte filozofie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove pracovisko, ktoré je dnes centrom kantovského výskumu na Slovensku. Vedením šiestich výskumných projektov, orientovaných na odkaz Kantovho filozofického dedičstva, a organizovaním trinástich medzinárodných kantovských vedeckých konferencií, kde boli pozvaní špičkoví odborníci na Kantovu filozofiu, dostal Prešov do povedomia kantovského výskumu v zahraničí. Založenie časopisu *Studia Philosophica Kantiana*, ktorý v minulom roku oslávil svoju desaťročnicu, bolo vyvrcholením jeho dlhoročných skúseností a skúmaní, do ktorých dlhodobo a systematicky zaškoľoval svojich mladších kolegov a doktorandov, čím vytvoril výborné podmienky na kontinuálne pokračovanie kantovského výskumu.

Profesor Belás bol milujúcim manželom a otcom, starostlivým synom a bratom, veľkým a aktívnym milovníkom futbalu. Mal rád pravidlá a poriadok, bol skromný a nemal veľa nesplnených prianí. Bol človekom, ktorý sa vedel rozdať pre svoju rodinu a blízkyh, medzi ktorých zaraďoval aj svojich študentov, ktorých v duchu Kantovej zetetickej metódy nechcel niesť, ale viesť a pomáhať im, aby na poli filozofie kráčali vlastnými silami. V tom nám bol všetkým nápomocný a s úctou a vďakou na neho spomíname.

Česť jeho pamiatke.

Sandra Zákutná